

לקחה משוב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות 'טוב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

התשס"ז פרשת אמור

7:38	הדלקת נרות שבת ניו יורק
9:09	מציאת שבת
8:45	מזק"ש מג"א
9:21	מזק"ש גר"א
12:53	חצות

ירגיש בשום קרבה הבאה מצד הגוף. בתוקף תפקידו הרם עליו ליתן מלוא דעתו על כלל ישראל, ולהתרחק מנגיעה כלשהי כלפי בני-משפחתו. לכן מורה כאן התורה לכוון גדול: "ועל כל נפשות מת לא יבוא. לאביו ולאימו לא יטמא" - כיון שנאסר עליו להיטמא לנפש אדם, חל איסור זה גם על בני משפחה קרובים כאביו ואימו. כי הכוונה הגדולה צריך לעקור מליבו רגשות טבעיים, שאדם חש כלפי משפחתו, ולהעביר את מלוא האהבה והמסירות כלפי כל אדם מישראל.

רבי ישראל בעל שם טוב, היה אומר: כל זמן שאני אוהב את בני יותר מן האהבה שאני חש כלפי יהודי אחר, שאינו בן משפחתי - משמע שלא הגעתי אפילו למחצית המדרגה הראויה במצוות אהבת ישראל...

"והוא אשה בבתוליה יקח" (כא, יג)
מצות עשה על כהן גדול שישא נערה בתולה - הרמב"ם איסורי ביאה יז, יג. משמע מדבריו, שמלבד האיסור הנלמד מפסוק זה לישא בוגרת או בעולה. הרי הוא מקיים מצוה בנישואין עם בתולה, ועצם הנישואין מצוה הן.

וגראה הטעם, לפי שמצינו בין כומרי העכו"ם שמתנזרים כביכול מהנאות העוה"ז ופורשין מדרכי העולם, ואינם נושאים נשים, והקפידה תורה על זה, שגם הכה"ג, שאין בישראל עולה עליו בקדושתו, נושא אשה ומקיים בזה מצות בוראו, ואין נפגמת בזה קדושתו, אלא אדרבא מקדש את גופו ע"י עושה רצון השי"ת שברח בו וקדשו.

"כי כל איש אשר בו מום לא יקרבו" (כא, יח)
לכאורה הדברים האלה סותרים את דברי חז"ל (יל"ש ח"ב תשס"ז) "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה" (תהילים נ"א) א"ר אלכסנדר, הדיוט זה אם משתמש בכלי שבור גנאי הוא לו, אבל הקב"ה כל כלי תשמישיו נשברים הם, "קרוב ה' לנשברי לב", "הרופא לשבורי לב".

ויל"ל. שאף אמנם הקב"ה משתמש בכלי שבור והשרה את שכינתו על משה שהיה כבד פה וכבד לשון, ועל עמוס שהיה עמוס בלשונו (ויק"ר י, ב). אבל אם בני ישראל ישלחו מנחה לה' ע"י עור ופסח, תהיה זאת קלות ראש כלפי מעלה ואין לך חילול ה' גדול מזה, כי יאמרו "שולחן ה' נבזה הוא" אם משרתיו יהיו בעלי מומים, ו"הקריבהו נא לפתח הירצח או הישא פניך" (מלאכי א' ח).

ובזה"ק מתרץ, שלא נאמר, ואני את עור ואת שבור וחרום ושרוע אשכון, אלא "את דכא ושפל רוח" אשכון, כי הענוים הם השלמים

ויש מי שאומר (טורי זהב) שאינו יכול ליתן רשות להשתמש בו א"כ יש לו איזה הנאה, כגון, בשכר, או אפילו בחנם לאדם חשוב שהוא חפץ לשמשו ונהנה מזה, אבל אם אין לו שום הנאה מזה אין יכול למחול, דאע"ג דכבוד יוכל למחול, שימוש ענין של בזיון הוא, וטוב להחמיר לכתחילה. ולהשתמש בהם שירות בזויות בודאי יש לזהר, (מגן גיבורים).

(משנה ברורה)

"ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחלת באש תשרף" (כא, ט)

ידוע כשאדם חוטא ח"ו עושה פגם למעלה ונותן כח לקליפות, והרפואה לזה לשרוף את החיצוניים ע"י שמתלהב להבורא ברוך הוא וב"ש, וזה פירוש "ובת איש כהן כו' כלומר, הנשמה כדאיאת בזהר, כי תחל לזנות, את אביה היא מחלת" שעושה פגם למעלה ונותן כח לחיצונים, הרפואה היא "באש תשרף", פי', ע"י התלהבות שמתלהב אח"כ לעבודת הבורא ברוך הוא בשביל החטא שחטא.

תשרף כל הקליפות אמן. (קדושת לו)

"לאביו ולאמו לא יטמא" (כא, יא)
משרשי המצוה, מה שכתבתי למעלה במצוה רס"ו בסדר זה, שענין הטומאה ראוי להתרחק מן הכהנים שהם קדשים עושי מלאכת ה' תמיד, והכה"ג הנבדל להיות קדש קדשים, עם היותו בעל גוף - נפשו תשכון תמיד בתוך המשרתים העליונים, על כן לא תחוש התורה עליו להתייר לו טומאה לעולם, ואפילו בקרובים כמו לכהנים הדיוטים שכתבתי למעלה דחס רחמנא עליהן שישפכו נפשם בבית המת, כי יחס לבבם על קרוביהם, מה שאינו כן בכה"ג, כי מרוב דביקות נפשו למעלה, יתפשט לגמרי מטבע בני איש וישכח מלבו כל עסק העוה"ז הנפסד. ועל חברת הקרוב לא תבכה נפשו, כי כבר הוא נפרד ממנו בעודו בחיים.

(החינוך מצוה ר"ח)

והאדמו"ר רמ"מ מקוצק זצ"ל פי', שהכה"ג העומד במקדש ומשמש בשליחותם של כל ישראל לפני אביהם שבשמים, הכל קרוביו, ואין לו להרגיש שום קירבה מיוחדת לשאר בשרו, שצריך להתקשר בלבו עם נפשות כל ישראל כקרוביו ממש.

"ועל כל נפשת מת לא יבא..." (כא, יא)
העיר בענין זה הצדיק רבי מנחם מנדל מקוצק: הכוונה הגדולה חייב להיות מופרש ומובדל מכל העניינים החמריים. עד שלא

פנינים לפרשה

"אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם" (כא, א)

אמור ואמרת להזהיר הגדולים על הקטנים (רש"י).

האחריות הגדולה המוטלת על "הגדולים", שצריכים להזהיר אותה עליהם היא - על "הקטנים", שידאגו לילדי בני ישראל. לתינוקות של בית רבן לחנכם לתורה ולמצוות. (ליקוטים)

"לא יקרחו קרחה בראשם וכו', קדושים יהיו וכו'" (כא, ה, ו)

כך המשך הפסוק, דפשטותו דקאי על הכהנים. ואמר הכתוב כן, דהנה כומרים שלהם עושים להם כן שינויים בראשם ובבשרם כדי שיהיו ניכרים לכל שהם כומרים, דבלא"ה אין ניכרים מפני שעושים כל התועבות שבעולם, אבל אתם הכהנים, אין אתם צריכים לעשות כן, דבלא"ה "קדושים יהיו", ויהיו ניכרים מכח מעשיהם הטובים, כי הם זרע ברך ה', וכמ"ש (דברים כח, י) "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", ע"כ אין אתם צריכים לעשות קרחה או שרטת וכו' ודו"ק.

(מהרי"ל דיסקין עה"ת)

"וקדשתו" (כא, ח)

תנא דבי דבי ישמעאל "וקדשתו" לכל דבר שבקדושה, לפתוח ראשון (בכל דבר כבוד, בין בתורה בין בישיבה הוא ידבר בראש - רש"י), ולברך ראשון (בסעודה - רש"י).

וליתול מנה יפה ראשון (אם בא לחלוק עם ישראל בכל דבר, לאחר שיחלקו בשהה אומר לו ברור וטול איזה שתרצה - רש"י, ר"ן)

(גיטין נ"ט)

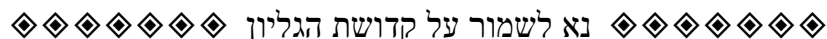
אסור להשתמש בכהן אפילו בזמן הזה, דהוי כמועל בהקדש אם לא מחל על כך, (מרדכי בהגהות דגיטין).

דהוי כמועל בהקדש - שהרי נאמר "וקדשתו כי את לחם אלקיך הוא מקריב".

ואף עכשיו שאין לנו קרבנות, בקדושתו הוא עומד, ומשום זה אסור בגרושה ולטמא למתים.

אם לא מחל על כך - אבל אם מחל מותר, שכבוד הכהונה (כמו לפתוח ראשון, או ליתול מנה יפה ראשון וכדומה מדברים שאנו מחויבים לכבדם) ניתן להם רק להנאתם, לפיכך בידו למחול וליתן רשות לישראל להשתמש בו.

ומאן דמאיך גרמיה קובי"ה זקיף ליה. (מי שמשמיק עצמו זקוף לגבי הקב"ה) **(אונים לתורה)**

"וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם

תזבוחו"י (כב, כט) מי שנעשה לו נס וניצל מסכנה, צריך להביא קרבן תודה לה' שהצילו מרעה. אף כי בעצם כל הענין שלא לרצונו יותר טוב לכאורה היה שלא היה בא לידי סכנה, ולא צריך להזדקק לנס. וא"כ אין הקרבן לרצונו. אבל האמת היא, שצריך האדם לשמוח ביסורים שבאו עליו, כי לא לחנם באו לו, ובחסדי ה' ניצל וישמח ויודה לה' כי הענישו בעולם הזה ונתכפרו עוונותיו, וכמו שאמר דוד ע"ה אשרי אדם תיסרנו ליה. **(כתב סופר)**

"ולא תחללו את שם קדשי" (כב, לב)

ענין חילול ה' – כעין שפי" בזה"ק פסוק (שמות לא, יד) "מחלליה וכו', שהוא לשון חלל ופניית מקום, כן הענין כאן שמראה ח"ו כאילו המקום שעומד בו הוא חלול פנוי ממנו ית', ואינו חושש שמעבור על מצותיו ית', וכעין זה מאמרים ז"ל (קידושין לא) כל העובר עבירה בסתר כאילו דוחק רגלי השכינה. **(נפש החיים)**

"כי תבואו אל הארץ... וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר ראשית קצירכם כ"ו

(הה"ד לקהלת א, ב) "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש – ויק"ר כ"ח א". דקדק הגאון רבי צבי פנחס פראנק – רבה של ירושלים – זצ"ל: פתח בלשון "קצירה" וסיים ב"קצירכם", הכיצד. אלא הענין הוא, כי אין לו לאדם מתבואתו אשר קצרו ומכניס לביתו רק מה שנותן ומפריש לה', כגון נתנית תרומות ומעשרות לכהן, וכן כשמקריבין העומר, ועי"ז נעשית התבואה בבחינת "קצירכם", וכדרשת הגמ' (פסחים כג) "קצירכם" – שלכם היא, התורה אומרת "והבאתם... עומר" – אז הוא "ראשית קצירכם", שהוא נעשה שלכם, כי מה שיש לו לאדם אינו שייך לאדם, רק מה שנותן ומפריש לצדקה זה שלו.

וכן אמר יעקב אבינו (בראשית כח, כב) "וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך". היינו, רק מה שיעשר אעשרנו לך" – מה שהוא נותן למעשר, זהו מה שנותן לו השייך, כי זה ישאר קנינו לעולמי עולמים. וכבר אמר מונבו המלך (ב"ב יא) שאמרו לו קרוביו: מפני מה אתה מבזבז אוצרות אבותיך – השיב להם: אבותי גנוזו למטה, ואני גונו במקום שאין היד שולטת שנאמר (דברים כד, יג) "ולך תהיה צדקה". הרי שכל מה שהאדם עמל תחת השמים – הכל הבל ואינו שלו, שלא נשאר ביד האדם אלא אך ורק מה שגונו למעלה בשמים כמונבו המלך, "תחת השמש" אין יתרון, אבל למעלה מן השמש יש יתרון, ולכן הסמיך המדרש פסוק זה לפרשת העומר.

"וספרת לכם" (כג, טו)

אמרו "לכם", לצד שיצו ה' לספור שבע שבתות, ואמרו ז"ל (זהר ח"ג צ"ז), כי לצד שהיו בטומאת מצרים, ורצה ה' להזדווג לאומה זו, דן בה במשפט נדה שדינה לספור ז' נקיים, וצוה שישפכו ז' שבועות, ואז יהיו מוכשרים להכניסם כחלה לחופה – והגם כי שם ז' ימים וכאן ז' שבועות, לצד הפלגת

הטומאה, וגם היותה בכללות ישראל, שיער התמים דעים כי כן משפטם, ועיין מה שפירשתי בפסוק (שמות יט, א) "בחדש השלישי לצאת וגו'".

והוא מאמר הכתוב כאן "וספרתם לכם", פי', סיבת ספירה זו היא לסיבתכם לטהרתכם, שזולת זה תיכף היה ה' נותן להם התורה. ולדרך זו ידוייק על נכון טעם "ממחרת השבת" ולא מיום השבת עצמו, כי כן משפט הספירה שיהיו כל הימים שלמים, ולצד שיום ט"ו בניסן, שהוא יום השבת האמור כאן, מקצת היום היו עדיין בארץ מצרים, לזה יצו ה' לספור ממחרת.

והגם כי זה היה בפסח מצרים, כמשפט הזה יעשה באותו פרק עצמו מידי שנה בשנה, כי כמו כן יעשה בסוד ה' כיוודע ליוודע חן. **(אוה"ח הק)**

ספ"א

כל תיקון שנתקן, ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים, בשוב תקופת הזמן ההוא, יאיר עלינו אור מעין האור הראשון, תחודש תולדת התיקון ההוא במי שקיבלו. והנה עפ"י זה, נצטוינו בחג הפסח בכל הענינים שנצטוינו לזכר יציאת מצרים, כי בהיות התיקון ההוא תיקון גדול מאוד שנתקנו בו, הוקבע שבשוב תקופת הזמן ההוא, יאיר עלינו אור מעין האור שהאיר אז, ותחודש בנו תולדת אותו התיקון, וע"כ נתחיבנו באותם הענינים כולם. ועד"ז חג השבועות למתן תורה, וחג הסוכות לענין ענני אע"פ שאינו אותו הזמן בפרט, אלא שקבעה התורה חג זה לזכרון ענין זה, וכמ"ש (לקמן פסוק מ"ג) "כי בסוכות השבתי את בני ישראל וכו' וכן חנוכה וכן פורים.

ועד"ז היו כל ימי מגילת תענית (שבת י"ג): אלא שתבטלו, מפני שלא היו ישראל יכולים לעמוד בהם, ונפטרו מהיות עושים זכר להם להתעוררות אור המאיר. **(דרך ה')**

ספ"ב

הרמב"ם ב"מורה הנבוכים" (ח"ג פרק מ"ג) פירש, שהכרת חשיבות התורה היא להראות את התשוקה לקבלה, וכן כתב האברבנאל וז"ל: ולכן היתה הספירה מחג הפסח עד חג השבועות לאמר, מתי יבא יום ה' לדבר עמנו, כי האדם כשיכסוף דבר מאד ויקוה לביאתו, יספור הימים עד בואו.

ספ"ג

ואמרו חז"ל: למה תלה הכתוב יום חג השבועות בספירה משא"כ בשאר מועדות. לפי שכאשר נתבשרו ישראל לצאת ממצרים, נתבשרו שבה עתידים לקבל התורה לסוף חמישים יום ליציאתם, שנאמר (שמות ג, יב) "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", נ' יתירה של "תעבדון" במקום תעבדו, לרמוז שמקץ נ' יום לצאתם יקבלו התורה בהר חורב, ובצאת ישראל ממצרים, מרוב חיבה היו מונים בכך יום ויום: הרי עבר יום אחד, הרי עברו שני ימים וכן הלאה, מפני שהיה נראה להם כזמן ארוך מתוך חיבתם הגדולה, והיו מצפים ומייחלים לקבלת התורה, לכך נקבעה הספירה לדורות, מדרש אגדה ב"שבולי הלקט" סי' רל"ו, ובתשו' הרשב"א ח"ג סי' רפ"ד, ובהר"ן סוף פסחים). **(ילקוט יוסף)**

"וספרתם לכם" (כג, טו)

אמר ה"כתב סופר" שהמילה "לכם" באה להורות שהספירה היא לטובתכם כמו שכתב רש"י בפרשת לך-לך, לטובתך ולהנאתך ויש

בכך מעלה גדולה נפש שנטהרת ומתעלה תוך חמישים ימים אלו.

ועוד משמעות למילה ו"ספרתם" לפי הכתוב באיוב "צעדי תספור" שאין הכוונה למנין הצעדים, אלא לבחון ולבדוק את צעדי, לאן פסע ולאן הלך. ואף כאן הספירה היא בחינה ודקדוק בדרכינו מפסח לשבועות וכמו אדם המקבל צרור מעות מחבירו סופרם לדעת מניינם אך גם בוחן בזהירות כל מטבע לדעת את טיבה כך אנו צריכים לספור ימים אלו, ולהתבונן בכל יום מימי הספירה שיקרב אותנו כראוי ליעודנו. **(כתב סופר)**

"ממחרת השבת"

תי"א – מבתר יומא טבא. וכן לקמן (פסוק טו) "ממחרת השבת השביעית" – ממחרת שבועתא שביעתא.

אע"פ שאונקלוס תרגם בכ"מ עפ"י פשוטו של מקרא ולא נטה אחר הדרש, הנה במקום שיש לבעל דין לחלוק על קבלת רז"ל, שמה שמר את צעדי הקבלה. להוציא מלב העם את דעת הצדוקים. לכן בבשר וחלב, תרגם ג"פ – לא תיכלון בשר בחלב, להוציא מדעת המכחישים שרק בישול גדי אסור, וכן בתפילין, וכן בדי' מינים, הכל לחזק תורה שבע"פ. וכן פה תרגם ג"כ – מבתר יומא טבא, מבתר שבועתא שביעתא, להוציא מדעת הצדוקים המונים מיום ראשון שבשבו, (נתינה לגר). **(גנזי יוסף)**

"ונקדשתי בתוך בני ישראל" (כב, לב)

שינו במסכת ברכות (כא, עב); מניין, שאין היחיד אומר "קדושה" (בשעת התפילה) – שנאמר: "ונקדשתי בתוך בני ישראל" – כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה אנשים. נאמר כאן: "ונקדשתי בתוך בני ישראל"; ונאמר בפרשת קורח: "היבדלו מתוך העדה הזאת" (במדבר טו, כ) – מה להלן עשרה (יב מרגלים למעט יהושע וכלב), אף כאן עשרה.

על מאמר חז"ל זה היה אומר הצדיק רבי משה ליב מסאסוב: בוא וראה מה רב ערכו של כל יחיד ויחיד בישראל שהרי תשעה גאונים וצדיקים, בעלי תורה ויראה אין אתה יכול להרכיב מהם "מניין" לתפילה בציבור: ואילו עשרה יהודים פשוטים, יושבי קרנות ועמי הארצות, מצטרפים ל"מניין" לעריכת תפילה בציבור ולכל דבר שבקדושה...

ספ"ד

וענין זאת המצוה אשר אנחנו מצווים לפרסם האמונה הזאת האמיתית בעולם, ושלא נפחד בהיזק שום מו"ק, ואע"פ שבא עלינו מכריח לבקש ממנו לכפותנו, שלא נשמע אליו אבל נמסור עצמנו למיתה, ולא נתעורר לחשוב שכפרנו, אע"פ שלבוננו מאמינים בו יתעלה. וזאת היא מצות קידוש ה' המצווים בה בני ישראל בכללם, ר"ל התרת עצמנו למות ביד האנס בעבור אהבתו יתעלה וההאמנה באחדותו, כמו שעשו חנניה מישאל ועזריה בזמן נבוכדנצר הרשע כשצוה להשתחוות לצלם וכו'.

(ספר המצוות מצוה טו)

ספ"ה

שורש מצוה זו ידוע, כי האדם לא נברא רק לעבוד בוראו, ומי שאינו מוסר גופו על עבודת אדוניו – איננו עבד טוב, והרי בני אדם ימסרו נפשותם על אדוניהם. ק"ו על מצות מ"ה הקב"ה. (החינוך מצוה רצ"ו)

על כן בהרבות פעליו לקדש את ה' ולעורר האמת להכין אותה ולסעדה, ונסלח לו מעון החלול עם התשובה בשומו האמת לעומת אשמת החלול, מדת תשובתו נגד מדת משובתו.

עוד תמצא לו כפרה בהגיונו תמיד בתורה ויגיעתו בה, כאשר אמרו רז"ל (ר"ה י"ח) "אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה" (שא, ג, יד), בזבח ובמנחה אין מתכפר אבל מתכפר בדברי תורה, ואע"פ שהיה עוון בית עלי מחלול מצות הקדשים, כמו שנאמר (שם פסוק יג) "בעוון אשר ידע כי מקללים להם בניו", והנה כי התורה רפואה לכל מכה נחלה מאד. על כן כתב (משלי טו, ד) "מרפא לשון עץ חיים". (שערי תשובה)

סג

ותקנה שמענו למי שנתחייב מיתה לשמים בעון חילול ה' וכדומה, שיכוין למסור נפשו למיתה בלב שלם בכל פעם שאומר קריאת שמע, ובאמירת נפילת אפים, ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה.

"ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אלוסיכם חקת עולם לדורותיכם בכל מושבותיכם" (כג, יד)

"בכל מושבותיכם" – נחלקו בו חכמי ישראל, יש שלמדו מכאן שהחדש נוהג בחוצה לארץ (תו"כ, קידושין ל"ז). ויש אומרים, לא בא אלא ללמד שלא נצטוו על החדש אלא לאחר ירושה וישיבה משכבשו וחלקו. (קידושין שם).

סג

אסור לאכול חדש אף בזמן הזה, בין לחם בין קלי בין כרמל, עד תחילה ליל י"ח בניסן, ובארץ ישראל עד תחילת ליל י"ז בניסן – שו"ע או"ח תפ"ט י'.

אף בזמן הזה – מדכתוב "ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה וגו' בכל מושבותיכם", משמע מזה, דאף בחוץ לארץ נוהג איסור עד עצם היום, דהיינו יום הבאת הקרבן שהוא ט"ז בניסן, ומשום ספיא דיומא מחמרין עוד על יום אחד.

(משנה ברורה (יעי"ש עוד)

סג

הגרי"א היה מהדר לאכול מצות מחדש בליל י"ח ניסן, כיון שהיה עליו שם איסור עד היום, כדי להראות שמה שנמנע היה מחמת ציווי הבורא, (וכעין זה כתבו תוס' שבועות י"ג דה"מ "לא קראו").

"ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה" (כד, כג)

קשה, מה מקום לומר "ובני ישראל עשו וגו' אחר שאמר "יוציאו את המקלל וגו' וירגמו אותו אבן" הריני רואה שעשו את אשר צוה ה'.

וי"ל, לצד שהיה הדבר ע"י מריבה ומחלוקת שהיתה בין הישראלי ובין בן הישראלי, יש מקום לומר שעשו בו משפט כתוב לאמצעות ג"כ טינא שבלב, לזה אמר "עשו כאשר צוה ה'", פי', לצד מצות ה' הוא שעשו.

(רמב"ן ספורנו – אוה"ח)

"והוא בן איש מצרי" (כד, פ) **כי רש"י – והוא מתו"כ, תחומא – הוא המצרי שהרגו משה.**

דק"ל דהוה סגי לכתוב בן מצרי מאי "אישי", ומשני, שזה המצרי שהרג משה דכתיב ביה

(שמות ב, יא) "וירא איש מצרי מכה וכו' שהיה נוגש. (א"ה – וכ"כ גור אריה").

וקרוב לומר, שכאן רמז רבינו מאי דאיתא בספר הזוהר איך בא לידי עבירה זו. שאחר שהגידו שאינו מצרי היה, ושהרגו משה ע"י שם המפורש, וכיון ששמעו כן מיד עמד וגידף. (משכיל לדוד)

מדרשי חכמים

"ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש" (כג, ג) בתורה ובנביאים ובכתובים מציו, שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה.

אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: אם תזכו לשמור שבת, מעלה אני עליכם (הנני מחשיב לכם) כאילו שמרתם כל המצוות שבתורה; ואם חיללתם אותה, מעלה אני עליכם כאילו חיללתם כל המצוות.

סג

אמר רב חסדא, אמר מר עוקבא: כל המתפלל בערב שבת ואומר "ויכולו..." (בראשית ב, א-ג) - שני מלאכי השרת המלווים לו לאדם (בשוגב ובית-הכנסת לביתו כדי להסב לסעודת השבת) מניחים ידיהם על ראשו ואומרים לו: "וסר עונך וחטאתך תכפר" (ישעיה ו, ז).

"שלא נהגו כבוד זה בזה"

(תלמידי רבי עקיבא)

רבי נתן בשם רב אחא אמר: אע"פ שישאל עסוקין במלאכתן כל ששת ימים - ביום השבת משכימין ובאין לבית כנסת וקוראין קריאת שמע, ועוברין לפני התיבה וקוראין בתורה ומפטירין בנביא, והקב"ה אומר להם בני הגביה קולכם כדי שישמעו חברים שעל גביכם, ואין חברים אלא מלאכי השרת, ותנו דעתכם, שלא תשנאו זה את זה ולא תקנאו זה בזה ולא תתחרו זה עם זה ולא תביישו זה לזה, שלא יאמרו מלאכי השרת לפני: רבנו של עולם, תורה שנתת להם לישראל אינם עוסקין בה והרי איבה וקנאה ותחרות ביניהם!

מזה למדנו שאם אדם עוסק בתורה אבל אינו מושלם במדות, בקנאה ובתחרות או שפוגע בחבירו, אין זה "לעסוק בתורה", כי תורה בלי מידות אינה תורה כלל. (בעלי המוסר)

הליכות והלכות

לקראת ל"ג בעומר

ערב ל"ג בעומר יש להזהר לא לומר את המשפט: "היום ל"ג בעומר", שיכנס לספק שמה יצא ידי ספירה באמירה זו. ואם טעה ואמר משפט זה, תלוי: אם אמר בדרך שניכר שלא כיון לספור כגון: היום לא אמרו תחנון במנחה שהרי היום ל"ג בעומר, וודאי כוונתו לקדושת היום ולא למספר, או: "יתבוא איתי ללמוד הלילה שהרי היום ל"ג בעומר יש שיעור מיוחד, וכדו', לא יצא ויחזור ויספור עם ברכה. אבל אם אמר בסתם היום ל"ג בעומר אפשר שיצא, ואותו לילה יספור בלי ברכה ואח"כ כמובן אפשר להמשיך לברך. למנהג הספרדים אין מסתפרין ביום זה אלא רק למחרתו ביום ל"ד בבוקר ורק

האשכנזים נוהגים להסתפר ביום ל"ג בעומר וגם רק בבוקר (ולא בלילה של ל"ג בעומר). בימים של תיקון המידות כמה הלכות בענין זה:

הכעס מידה רעה מאד וראוי להתרחק ממנה מאד וירגיל אדם עצמו (עיין אגרת הרמב"ן) שלא יכעס אפילו על דבר שראוי לכעוס ואפילו בבית כשצריך לכעוס יהיה הכעס חיזוני ולא פנימי. וכן אין לריב אפילו בשביל מצוה כגון שרוצה להתפלל לפני העמוד או לעלות לעליה לספר תורה ביום אזכרה וכדו' שמעלת הויתור גדולה וזה הזכות לאביו. ובענין לחם הפנים שנינו הצנועים מושכין ידיהם והגרגרים חוטפין ואוכלים.

אסור לחשוך בכשרים דהיינו לחשוב אולי חטא פלוני בזמן שאינו יודע בבירור שאכן כך נעשה וגם זה מן הדברים הקשים לחזור בתשובה עליהם שהרי חושב מה עשיתי? רק חשבתו בלבי, אבל מחשבה זו היא החטא. אמרו חז"ל כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים. וצריך לרחם על כל מעשי ה' בין קטן בין גדול ולא טוב שילדים מבזים גוי או יהודי זקן או עני שגם עוברים איסור וגם יש חילול השם בזה וגם עם בעלי חיים יש לנהוג מרחמנות.

אין לאדם להביא עצמו לידי חשד בעניני ממון ובעניני איסור ואפילו על בטול מצוה דרבנן שנאמר "והייתם נקיים מה' ומישראל" ואמרו חז"ל הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו.

כל השונא אחד מישראל עובר על "לא תשנא את אחיך בלבבך" ולא הזכירה תורה אלא על שנאה בלב אבל המכה את חברו ומבזהו עובר על איסורים אחרים ולא על איסור זה. זו דעת הרמב"ם אבל רש"י ועוד פוסקים סוברים שאפילו במצב שמגלה שנאתו גם עובר על איסור זה.

אדם שמסית ומדיח ישראל מעבודת השם ומשמירת מצוות מותר לפרסמו שיזהרו ממנו בני אדם ולא ישלכו במעשיו ודיבורו.

אסור מן התורה להונות חברו (לצערו בדיבורים) שנאמר "ולא תונו איש את עמיתו" וגדולה אונאת דברים מאונאת ממון שזה אפשר להשיב וזה אי אפשר. וצריך להזהר מלצער את אשתו לפי שהאשה רכה בטבעה ועל צער מועט היא בוכה והשם יתברך מקפיד על דמעות ושערי דמעה לא ננעלו.

מזה נלמד איסור לצער ילדים קטנים שודאי שה' מקפיד על צערם.

מי שיש לו כנוי גנאי אף על פי שהוא רגיל בו ואינו מתבייש מכל מקום אם כוונתו לביישו אסור לקרותו בכינוי זה משום אונאת דברים (לשון קצש"ע חו"מ סי' סג סעיף ה) ובעיקר יש לחנך את הקטנים לא להרגיל בכנויים לחבריהם שהרגל נעשה טבע!

המצער אדם מישראל בכל אופן שהוא אפילו בדברים ואפילו בצער קל עובר בלא תעשה. והמצער אלמנה או יתום או שאר אומללים עונשו גדול יותר ומוסיף אבות דרבי נתן שאפילו בתנועה קלה מצערו עובר באיסור זה.

העלון לעילוי נשמות

יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ואשתו רחל בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי המרים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525-55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב
הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה.
נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו

הגאון רבי ישראל איסר שפירא זצ"ל סיפר, שכאשר ערך הגאון מוילנה זצ"ל גלות נקלע לאכסנייתו של יהודי כפרי. שמע שהאיש מזכירה לבעלה שלמחרת היום חייבים הם לשלם לפריץ את דמי החכירה – מה יהיה, הן יודעת היא שבבית אין פרוטה לפרטה, הרגיעה ואמר שאין מקום לדאגה, הקדוש ברוך הוא יסדר הכל על הצד הטוב ביותר. למחרת הלך לבית הכנסת להתפלל. כששב, שאלה האם ביקש הלואה מהמתפללים. אמר שאין בכך צורך. אכל בשלוה פת שחרית וברך, והודיע לאשתו שהולך הוא לשלם לפריץ. שאלה האם יש ברשותו מעות, והשיב שאין לה לדאוג...

שמע הגאון, והשתאה לדעת מה יהא בסוף. כעבור שעה חזר, לשאלת אשתו סיפר, שבבואו התבקש להמתין, שכן אחד מבעלי האחויות הסמוכות נועד עתה עם הפריץ. כעבור שעה קלה נפתחה הדלת והאורח יצא, ביקש החוכר להכנס, אך האורח עכבו ואמר לו: "בוא ונצא לרגע אל החצר". בצאתם סיפר שהגיע כדי לקנות מהפריץ כבדת קרקע מאחוותו, הציע מחיר מסוים והצהיר שבשום פנים ואופן לא יוסיף עליו. אך הפריץ התעקש על מחיר גבוה יותר, והמשא ומתן עלה על שרטון. ולמען האמת, נקב הפריץ במחיר הגון – אך אין זה לפי כבודו לחזור בו מהצהרתו שלא יוסיף על המחיר שנקב. לפיכך מבקש הוא שהיהודי יקנה עבורו את הקרקע – ומוכן הוא לשלם דמי תווך. ומיד רשם המחאה על הסכום הנדרש, והוסיף את דמי התווך – שהיו בדיוק כסכום דמי

החכירה! (עובדות והנהגות לבית בריסק, ח"ד עמ' רפ"ו)

ספס

בשנת תקע"ב, כשנטשה המערכה בין רוסייה לצרפת במלא עוזה, שבתה החקלאות ונשמו דרכי המסחר, ובני ישיבת וולוז'ין הגיעו עד פת לחם. יום אחד התיצב קצין בפני ראש הישיבה, הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, וסיפר שקיבל חופשה ומתעתד הוא לשוב לביתו, אך הואיל והדרכים בחזקת סכנה אינו רוצה לטלטל עמו את ממונו. מבקש הוא להפקיד ביד הרב הון עתק של שמונה מאות רובלים למשך שנה, ועד שיבוא לתבעם הרשות נתונה להשתמש בהם לצרכי הישיבה. פנה לדרכו, ולשיבה היתה הרוחה. כעבור שלש שנים הופיע, וביקש את כספו, קופת הישיבה היתה ריקה, בלא פרוטה לפרטה. אמר לו רבי חיים: "מחר, ברצות השם, בשעה שלש אחר הצהריים ישולם החוב במלואו".

בנו, הגאון רבי יצחק זצ"ל, השתאה לשמע הדברים, ויותר התפלא, על שאין אביו מגלה סימני דאגה – לא בתפילה, ולא באמירת השיעור כסדרו. בעיצומו של השיעור נכנס לבית המדרש הפריץ המקומי, גראף יוזף טישקיביץ, תקע ביד הרב שטרות בשוי אלף רובלים, ואמר: "איני רוצה להחזיק כסף כה רב ברשותי, קח את הכסף לתקופה של עשר שנים, ותחזיר לי מאה רובלים כל שנה, ובלבד שיהיו במטבעות, ולא בשטרות כסף!". בשעה שלוש פרע רבי חיים את החוב, ועוד נותרו בידו מאתים רובלים לכלכלת הישיבה! (אבי הישיבות, היא עמי קכ"ט)

לייג בעומר

כידוע יש נוהגים ביום לייג בעומר לעלות על קברו של רשב"י במירון ולעשות שמחה,

ונהגו להביא קטנים בני שלש שנים לתגלחת "חלאקה", ובאמת מנין מנהג זה? דבר זה מובא בספרו של רבנו חיים ויטאל זצוק"ל תלמידו של האר"י זצוק"ל וכתב בספרו שראה למורו (האר"י ז"ל) שהלך פעם למירון ביום לייג בעומר, הוא וכל אנשי ביתו, וישב שם שלשה ימים, וכן שהולך בנו הקטן בן שלש שנים וגילו כמנהג הידוע ועשה שם משתה ושמחה. (וכן מובא סיפור זה בשערי תשובה הלכות חול המועד סימן תקל"א סעיף ב').

ומובא בספר "טעמי המנהגים" סיפור מופלא שבזמן רבנו האר"י ז"ל היה משמש בבית המדרש הקדוש בעל "ספר החרדים" מחבר פיוט "ידיד נפש אב הרחמן" אשר לא היה מפורסם אז בתור תלמיד חכם. פעם אחת בהיותו במירון עם האר"י ז"ל וכל החברים ביום לייג בעומר, רקדו לכבוד היום, והיה שם זקן אחד לא מוכר שרקד עימם בעל בגדים נאים וצורה אצילה. תוך כדי ריקוד קפץ האר"י ז"ל ותפס בידו של הזקן ורקד עימו לבד זמן רב באש להבה, ואחר כך אחז האר"י בידו של "בעל החרדים" והמשך לרקוד זמן רב.

לאחר שחזרו לביתם פנו התלמידים לרבים האר"י ז"ל: "ילמדנו רבנו, אנו מבינים שהוא רקד עם הזקן שכנראה היה צדיק אבל אין זה כבוד התורה לרב לרקוד עם השמש ר' אליעזר אזכרי (בעל החרדים) שהרי רבנו מגדולי הדור!" ענה להם האר"י ז"ל: "אם ר' שמעון בר יוחאי בחר לרקוד איתו מי אני שלא אעשה כד?"

אז הבינו שהזקן היה ר' שמעון בר יוחאי ובוה נתגלה סודו של "החרדים" שהינו אדם קדוש וגדול בתורה.

הילולא רצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
כ אייר	יט אייר	יח אייר	יז אייר	טז אייר	טו אייר	יד אייר
רבי מרדכי ממשרנוביל שקיעה 8:00	רבי עזרא עפריה ראש ישיבת פורת יוסף	רבי משה איסרליש הרמ"א רבי שמעון בר יוחאי הרשב"י	רבי יהודה קאל סג"ל לנדא מח"ס נודע ביהודה	רבי מאיר המהר"ם אב"ד לובלין	רבי אלעזר בן ערך רבי נתנאל ווייל מח"ס קרבן נתנאל	רבי מאיר בעל הנם שקיעה 7:54

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה